

1995 - 2005

**Alle 11 Berregse Dictees
bij mekare**

DE
BERREGSE
KAMER
dialectgenootschap!

'n Kulleke mè d'n bulleke.

Op de Gròòte Mart sting 'n éél klein kulleke. Ij blèerde n'ard, want ij ad z'n eige mè d'n amer op z'n dumke gesloge. Z'n moeder att'r 'n bulleke n'om gedaan, want 't bloeide n'as 'n rund. 'Affeseer d's 'n bietje', zee ze, 'dan gaan me naar d'n dokter.' Ij aalde z'n murrepels uit 't koeleke en ging mè z'n moeder mee.

D'n dokter zee: 'Ei, dèèr ed'ummekesum ok.' 't Kulleke begon t'm te knijpe en docht impressant: 'k Gaan 'm gepse. 'k Gaan liever ieverans schumke trekke, want sebiet gaan'k wir schrèuwe en 'k zjener m'n eige 'n ongeluk voor diejen eikneuter.' 'Snut oew nuske n's', zee moeder. 'Schet in d'n assie', zee 't kulleke, 'k pak m'n dilleke en 'k zijn weg!' 'Jezus van Merante', zee d'n dokter. 'Leg toch nie zo t'akkenaaie, lilleke moesjanker. Of akkedeere n'oew moeder en gij nie zo? Z'is toch gin kedee? Ziede dèèr gunterwijd op d'n bléék d'n ééle santeboetiek van ons Merie legge? Ga t'r sebiet naar toe en nim 't mar mee. 't Is ammaal één toet mem.

Zijde zo wijd, dan kredd'n kommeke poejer. Of edde liever 'n end loerd?' 'Neeje, 'k oef nie. 'k Eb net g'ete. 'k Breng oe de n'ééle reutemeteut bedéén', zee t'ie mè d'n fiezelefasië as unne stale Jezus. 'Oe w'ist nou?', vroeg d'n dokter. 'Voeld'oew eige wa beter?' 'Nou, stoefe ken nie lije.' 'Zumme dan mar 'n potje gaan kaarte of zijdegij zo'n astranterik die azak speelt?

Lat oew dumke nog mar 's kijke.' 'Ij è gin ogskes', zee 't kulleke leuteg en ij kreeg 'n flèèr van d'n dokter. Weer blèère! 'Wa doeterop?', vroeg z'n moeder. 'Ge lat mijn van biebot naar babot lòòpe. 'k Ebber nou genog van. 't Lijkt ier wel 'n begankenis. Gij zij d'n flauwen del en 'n impetanterik. Me gaan naar uis! Oew vader zit al mè de peejestamp te wachte.'

'Selu, dokter.' 'Selu vrouwke, selu kulleke.'

'n Bietje n'ammezuur.

'Wa d'eteme vanavend?', vroeg 't meske n'aan d'r moeder. 'Stront mè stripkes', zee d'r moeder. 'Ei, 'k zijn gin jong van Bet Neuk or', zee 't meske wa gerakt. 'Wa stade gij kort in de kar, mar agg't dan persé wete wult; sperries, sukerbòontjes, platte tééne, asjee mè veul juin en errebeesjes mè poebersuker naar.

Doedegij gauw eve d' errepels schelle?' 'Neeje, 'k mot naar de rippetiese van d'n erremenie en 'k eb nog blijne n'op me n'ande n'ok en m'n dilleke è d'ok al 'n lekke tuup.' 'Edd'ammezuur genogt?', vroeg d'r moeder. 'Ier nim d'n snefke worst of 'n kripke spek, dan edde n'n goeie bòjem. Want die rippetisies zijn nog erger as 'n Benderegse begankenis.'

't Meske kwam wa stijf overend, noom d'r perreplu en kroefelde op De Vetpan op aan. 'Selu moe,'zee ze, 'en dagge bedankt zijt, da witte.' 'Selu kul, 'k zal oew ete wel werrem 'ouwe, mar mak 't nie te laat, or.'

Vertaal in het Bergs

1. Schiet eens wat op	:	Affeseer d'n 'n bietje
2. Wat is er aan de hand?	:	Wa doeterop?
3. Van de regen in de drup	:	Van de vliege naar de blindaze
4. Wesp	:	Perreweps
5. 'n Kopje warme chocolademelk gemaakt van cacao poeder	:	'n Kommeke poejer of sukeladepoejer
6. Kiezelsteentje	:	Kielekeike
7. Belletje trekken	:	Muske belle
8. Spijbelen van school	:	Schooltje schuile
9. Bedden opmaken	:	Bedde schudde
10. Voddenkoopman	:	Bulleboer
11. Dropwater	:	Schommeldruk
12. Hij is heel gierig	:	IJ schet nie vor elleve (en dan is 't nog dun)
13. Gevangeniscel	:	Pliesiekotje

Vertaal in het Nederlands

1. Die krauwde nie blòt	:	Die is rijk
2. IJ gong 'm gepse	:	Hij ging ervandoor
3. Ja, 'k zal m'n kont weggeve en zellef deur m'n ribbe schijte	:	Ja, ik ben me daar gek
4. Okkidok?	:	Hocky jij ook?
5. Ummekesum	:	Hij, hem
6. Op 'n blauw stéente piese	:	Gas terugnemen
7. Da's t'r één uit de vijfde wijk	:	Dat is tuig
8. Da's 'n ouw servet uut	:	Dat is 'n oud gebruik
9. Da's 'n emmeke rak me gatje nie	:	Die is gauw kwaad

Vul aan

Die is zo ordienèèr as goed	:	van 'n el
IJ edd't zo druk as 'n koekepan	:	op vastenavond

Waar ware/was?

1. De Scheurbroeke	:	Parallelweg
2. De Boeren'ol	:	Hovenierssteeg, achter de Dubbelstraat
3. De Blek'uize	:	Van Hasseltstraat/Van Dedemstr.
4. 't Buizeveldje	:	Faurestraat/Van Overstratenlaan/De Zoom
5. 't Kefee van de Bels Claes	:	Koepelstraat
6. 't Kefee van de Puit Willemse	:	Antwerpsestraatweg

Kwaksuis

'k Ging onderlest kwaksuis bij Toon van de Bòòm lengst (waar z'altijd 'kwanksuis' en 'ansjee' zeeje) om 'n potje t'ouwoere.

'Ei', zeezie, 'dèèr eddem ok, Van Epscheute. Wat doeterop, kul? Gadegij avvast 's eve n'op de rechbank kijke of datter nog 'nkommeke staat en nimta d'eve mee. En kekt 'n bietje n'uit voor da d'errepelschelmeske da dèèr legt.'

'Lopt's nie zo te jakke! Zo bedéén lat't nog uit oew tengels valle en dan edde pas 't geneuk in de glaze.'

'Nou, nimmenie kwalek, 'n nuuw kommeke, da ken toch wel lije, zeker?'

'Bèjot, dèèr edde trouwes ok wel gelijk in ok. Mijn krauwd nie blòòt. Tussen n'aakskes, wa doedegij vanavend?' 'Zumme nie 'n potje kaarte?'

'Ja, mar wa? Rikke, wippe, artejage n'of jokere of summe doen wie t'n òògste kaart et?'

'Ach, zééverèèr, da's wa voor kleine jong.' 'k Oòr 't al, da wor wir niks.' 'Witte wa, me gaan naar Denisse, 'n potje bier ale. 'Dèèr zijn ze 'r Bergs dictee aan t'ouwe en dan ebbeme de tòòg aan ons eige.'

Vertaal in het Bergs

1. Iemand onder water duwen
in het zwembad : Soppe
2. Meteen (4 woorden) : Medéén, Bedéén, Sebiet, Drek
3. 'n Liniaaltje : Leilatje
4. Huilen (4 woorden) : Blèère, Janke, Schrééuwe, Brulle
5. Wat geeft dat nou? : Wa nukta nou?
6. 'n Politieagent : Bink, Pliessie
7. Op je duim zuigen : Flokke
8. 'n Speen : 'n Tut
9. Overgeven : Spuige, Spuge
10. Bladeren van een paardebloem : Platters
11. Wasknijpers : Dròògpinne
12. 'n Bol sokkenwol : 'n Bol sjet

Verklaar

Tussen welke twee straten in Bergen ligt .....?

- 't Klinkerstratje : Tussen de Zuivelstraat en Cromwielstraat
- 't Kolepadje : Langs de Zoom aan het Boerenverdriet

Woon je op, in of aan .....?

- de Bosstraat : op
- de Halsterseweg : op
- de Potterstraat : in
- de Hoogstraat : op
- Bergen op Zoom : in
- Halsteren : op
- De Zoom : aan en op
- Borgvliet : op

Wie waren de eigenaars van.....?

- de Roxy : Peeters
- de Luxor : Benner
- de Korenbeurs : Koppenol
- de Hollandsche Tuin : Aarts

Waar zijn .....?

- de Kogelvangers : Heuvels bij Kijk in de Pot
- de Klassie : Erasmusplein en omgeving (plein 13)
- De Balies : Overweg Parallelweg

Wat is.....?

- De Fiel : Harmonie EMM (Eendracht maakt macht)

Oe Berrege n'ingenome wier

Di ver'aal spul d'in de tijd dasse Berrege 'de Maagd' noemde, omda d'onze stad nie te neme was. De Fransoze leeje mè wa legers voor Berrege, want die dochte dasse Berrege makkelek konne veròòvere en da t'r éél veul ollewaai wònde, zo dasse nog 'n bietje leut konne make asse binne ware.

Nou nee j'or, da viel lillek tege. Die manne van Berrege die riepe: 'Ei, lilleke Franzose, jullie deuge nog nie voor de n'ond z'n kont.' Mar da verstonne ze nie, die apsnurkers en trouwes, ze ware nog neukdòòf ok.

Op 'n dag blaasde z'op d'r tutters, omda ze wouwe n'aanvalle. Mar z'adde gin ammezuur genogt, die negewekers. Die manne van n'ons zeeje: 'Witte wa, we zulle n'is gaan schiete, dan schijte ze zeve kleure stront en dan trappe ze't messchient wel af; 't is vuste akelek weer om lang mettie astran t'onde te bakkeleie.'

Bij 't eerste schot ging t'r één van die puitevreterers van de lanterre. 'Die è d'azevelle onder z'n schoene', zee t'r ééne, ' motte da d'arjakkese smoel 's zien.' Mar die andere Fransoze begonne te schelle: 'Wie etta geflikt?', zee t'r één op z'n Fransoos, 'lattem nondeju 's ier komme, attie t'art in z'n lijf 'et.'

Nou doe schelle wel gin zeer, mar zullie ware mè mere en dèrom kreges me toen flink op ons lazerij. Die Fransoze nome toen de stad in en stoke zowa d'éél de zoi in de fik.

Da was fleet jaar 250 jaar geleeje.

Vertaal in het Bergs

1. Opnieuw	:	Opernuwt.
2. Rode vlierbessen	:	Papekullekes
3. Koplamp	:	Koplantèere
4. Kopjeduikelen	:	Koppeltje duikele
5. Flauw van de honger	:	Aaaìelòòs
6. De fabriek	:	't Febriek
7. 'n (bloed)Blaar	:	'n Bloedblein
8. Hé, hoe gaat 't ?	:	Ei, oe w'ist ?
9. Beukenootje	:	Bukenootje
10. Vlaamse gaai	:	Anniebroek, broekanni.
11. Paardenvlieg/horzel	:	Blinddaas
12. Appeltjes of peren gappen in de boomgaard	:	Bogerde, op de bons gaan (niet bedoeld is: appeltjes jatte)

Verklaar

Wat of Wie is.....?

- Keteltjeskerremes	:	Voorjaarskermis, Wouwseweg
- Lammerientje	:	Buikorgeldraaier
- Jan Funk	:	Stadsgek die op straat 'preekte'
- De naam van de laatste stadsomroeper	:	Piet de Krom
- Wat is Bertus v. Hooydonk ?	:	De kerstman

Waar ligt, leggen

- 't Engstveuledepo	:	Terrein bij de Burg. Stulemeyerlaan
- 't Kommeke	:	Hoek Bredasestraat, bij de Ford-garage
- De bossen van Kuipers	:	Landgoed Mattemburg
- De Potteriekes	:	Korte Dubbelstraat
- 't Schipstratje	:	Rozemarijnstraat

Die zal gin zand mir afgaan

'Ei Moe, wa d'ete me vandaag?', vroeg 't manneke. 'Dèèr edde gij niks mee van doen,kulleke', zee z'n moeder. 'Zeker wir wa wa'k nie lus', miemuijde die kleine, 'zoiets as gebakke vensterbangeskes of zo'.

'Nie zéévere, n'Arrejaantje, 'ge lijkt wel 'n euliemeuter'. 'Mar Moe, 'k wou alléén.....'. 'Ak Wouw op m'nne rug ad, dan addik 'n ééle bult', zee z'n moeder. 'En adde Wouw op oew rug è d'ange, dan zulde naar Roosendaal nie verlange. Gade gij mar gauwkes 'n bietje buite speule.'

'Mar 't zéémelt zo. Neeje, 't reget b'oorlek ard.' 'Dan doe d'oew lèèrze mar aan'. 'De waffre, die ròòje ? Ei Moe, kek dèèr die bamiskat van ons leg de stoelbekleejing te verrinnewere,da d'akeleke béést'.

'Lilleke n'aap', kwèèkte z'n moeder, ' 'k verschrik me n'eige 'n ongeluk; wa d'n astrante n'ond, da verrekkesse kreng. Gade gij nou w'avvast mar oew lèèrze pakke. Mot'm dèèr nou toch 's zien kijke, mè z'n onnòzel bakkes. Net of dattie niks gedaan et.'

'Mar wa d'ete me nou feitelek vanavend.'
'Nou kul, 't wor vanavend flutjespap, denk, dan is 't gezòòje en gebraaje.'

Vertaal in het Bergs

1. Ziekenhuis : Gast'uis
2. Zelig kind : (errem) Bloeike, sukkelèèr
3. Vodden : Bulle
4. Doelloos rondzwerfen : Dalleke
5. Flauwerik : Flauwen del
6. Verleden jaar : Fleet jaar
7. Niemand : Ginniemand
8. Een plat steentje tussen duim en wijsvinger nemen en vervolgens zo op een wateroppervlak laten scheren dat het telkens even opspringt : Flèère
9. Met een bierviltje gooien : Vleiere
10. Hartig, pittig, zoutig (van voedsel) : Artelek
11. Klein, mager herfstkatje : Bamiskatje
12. Welja (wil je dat doen? welja) : Bèjot
13. Bijna : Bekan(s)t, aast
14. 'n Réésje (worst) : 'n Rondworst
15. Kattenbraaksel : Kattespuigse

Vertaal uit het Bergs

1. Funtere : Ergens achter proberen te komen door indirecte vragen te stellen
2. Zaaiers : - Kuit van de bokking
- Klappen
3. Schet in d'n assie : Ach, kom nou! ga weg!
4. 'k Zal 's mè d'n kouw and aan z'n kont komme : 'k Zal 'm eens voorzichtig wat vragen
5. IJ zit in d'n amigo : Hij zit in de gevangenis
6. Schelles krijge : Standjes krijgen
7. Gerakt'eid : Beroerte, attaque
8. Falievouwer : Mooiprater, pluimstrijker
9. Echelstèert : Grote bui met onweer
10. Piek en pook : Ruzie
11. Kwarrele : Fluimen uitspuwen
12. Proppe : Denappels
13. Zwiebere : Zwalken
14. Verròòid : In de war (van een bed)
15. Benneke : (aardbeien)Mandje

Wie Wat Waar

1. Waar was de Vlées'al ? : Waar nu De Salon is.
2. Waar was de Bonte brug ? : Brug over de haven ter hoogte van de Havenstraat
3. Waar ligt de n 'Azekop ? : Plek in de Zandstraat
4. Waar is - de Smitsstraat ? : bij de Schaepmanlaan
- 't Smidsvestje ? : Rijtuigweg naar Boerenverdriet
- 't Smids kerkske ? : t.o. de Hema (Lucernaflat)
5. Hoe heette de Mimosastraat ? : Bremstraat
6. Waar is Battusplaats,-pad, -laan : Plein XIII
7. Wie was Kees Kop ? : Autowacht op de Markt
8. Wie was de Crisiskoning ? : Beroepswerkloze van het Fort
9. Wie was de Lange van Luijk ? : IJsverkoper van het Fort
10. Wie is d'n Bes ? : Wim Besling

Spellekes

Ei, wa spuldene gij vor spellekes vroeger, as aankommend jong? Nou, meskes deeje wel 'n bietje n'andere dinge as de jonges: akkedans springe bevobbeld, mè twee touwe n'en moederke-naar of kakkestoelmeie. Dèèr deeje wij nie aan mee. Wij ginge meulenèèrs vange n'in de buketuin of slòòtje springe.

Wa d'ok leuteg was, was réépe, mééstal nie mè d'n echte réép, maar gewòòn mè d'n ouw wiel van 'n dilleke, mè zonder spake. Of foepejeje.

En voor dagge dèèr mee begon, moeste d'r eerst twee mannekes voete. As 't 'n bekaaide zomer was en 't was kaainat, dan gingeme binne mar 'n potje kaarte: liege, wippe n'of wie de n' òògste kaart et.

Boeksteke da was ok éél gèèf, mè d'n potlòòdje. Mar agge mè veule was, makteme d'r swijle 'n gròòte begarrie van en dan wier ons moeder nogal klerrig. 'G'èt'r wir 'n anekesnest van gemak', ouwoerde ze. 'Ge nukt ok alles mar in de n'oek ok. Ga maar 's 'n bietje klarantie make, klaspotte dagge d'r zijt!'

'Me spulde liever binne, neturelek. Knikkere mè murrepels en bommekette. Agge oew eige knikker as leste n'in 't loeleke (of koeleke) n'ad, dan mochte de knickers ouwe. Enne, luppe moch nie.

Ik dee ok gèère vliegere. As t'r mar nie van die apsnurkers bij ware die oe sneje, want dan ging oew vlieger buit.'

'En eddegij nòòt gin strontkarreke gespuld?' 'Bèjot.'
'En nòòt van oewe suus gewist deur 'n 'arde schup?' 'Bènunt.' 'Alléénig naar zo'n ééle dag overlòòpertje, wegkruipertje en 'aktolle, wasde 's aves zo moei as 'n afgeslipte n'ond.

Aflegges gerééd, zogezeed.

Vertaal in het Bergs

1. Boodschappenmandje met een hengsel : Kollabas
2. Potige, bazige vrouw, manwif : Kedee
3. Dat doet er niet toe : Da stik nie zo nauw
4. Wat geeft dat nou : Wa nukta nou
(dat is toch niet zo erg)
5. Garnaal : Gurrenaat, gurrenòt
6. Kroeg van laag allooi : Kabberdoes
7. Anjertjes : Sjenoffeltjes
8. Tot garen gesponnen wol : Sjet
9. Accordeon : Trekzak
10. Spijbelen : Schooltje schuile
11. Verschillen : Schille
(ik verschil 7 jaar met..)

Vertaal uit het Bergs

1. Meroets : Hartstikke gek
2. Deur de ke(r)dons motte : Ervan langs krijgen.
3. Ze zulle van mijn geld gin kuile : Ze zullen van mijn geld geen mooi weer
in de grond zeike spelen.
4. Keldermot : Duizendpoot.
5. Agosie : Handelswaar.
6. M'n bloed wier kerremellek : Ik werd heel boos.
7. Kribbebijter : Vervelende kerel.
8. Ier zulde van de botter de gal : Hier word je karig bedeed.
ok nie krijge
9. Oefbevang 1. Met trillende benen van de emotie.
2. Ontsteking bij paarden.
10. Ollewaai : Vrolijke, goedlachse vrouw.
11. Z'is van de kar gevalle : Ze heeft een miskraam gehad.

Wat is de juiste vorm ?

1. ij speult : *ij spult*
2. *ik blijf* : ik blef
3. *ik praat* : ik prat
4. gij verzuipt : *gij verzupt*
5. *ik speul* : ik spul
6. *ik weet* : ik wit
7. *ij riep* : ij roop
8. gij nam : *gij noom*

Ammezuur en eiers

'Allee meske, spul d's 'n èèrke', zee m'n opoe vroeger en dan most ik m'n fiepke uit m'n taske n'ale en 'n gèèf pertijke blaze. 'Gij kom nog 's bij De Fiel', zee ze dan ak mè veul ammezuur geblaze n'ad. 'k Docht van nie opoe', zee ik dan. 'k Wor liever zangeres'.

'Mar das 'n dòòdgebòre kind mè d'n lam 'andje, want ieleke keer dagget op oew fiepers et, kunde nie zinge n'en dan kredde gin cente.' 'Gij zij d 'n bietje n'n euliemeuter, ee opoe, dagge zo aan 't zéévere zijt. Edde swijle liever da'k op 't febriek gaan werreke? 't is ok altijd eiers of jong mè jou.'

'G'eddoew mondje weer gèèf bij oe, ee meske! Ou doe mar gerege, anders kredde me 'n flèèr.' 'Van wie?' 'Van de n'ond van Ellewie en dan witte nog nie wie. Watter ok gebeurt, ge mot cente verdiene. Anders motte altijd mar weer perbere n'om d'n erremoei van de rame n'en van oew rug t'ouwe.

Lat ons nou mar op'ouwe metta g'ouwoer, ee lilleke n'apsnurker. Agge nog genogt ammezuur et, motte mar 's gaan blaze.' 'k Eb bekant gin asem meer, opoe. 'k Gaan effekes naar de moos, want dèèr in de laitafel dèèr legge bollekes die goed zijn voor m'n keel.'

'Lopte gij dan medéén lengst 't kiepekot en kekt 's effekes of ze nog eiers geleed ebbe.'

'Da's goed opoe. Tot sebiet.'

Vertaal in het Bergs

1. Jurkje	:	Kleedje.
2. Etensrestje	:	Kletske.
3. Alpinopetje	:	Klotje.
4. Hoepelen	:	Réépe.
5. Pesten	:	Koeienere.
6. Hark	:	Rijf.
7. Salieblaadje	:	Saviebladje.
8. Aanrecht	:	Rechbank.
9. Scapulier	:	Schabbeliermedallie.
10. Kleine kermis, tussen voor- en najaarskermis in, op de Wouwseweg	:	Keteltjeskerremus.
11. Kiezelsteentje	:	Kielekeike.

Vertaal uit het Bergs

1. Réépstèert	:	1. Woelwater 2. Guitig meisje
2. Ripke	:	1. Kleerhangertje 2. Reepje, stukje spek
3. D'r rijje d'r weer 'n paar mee	:	Er wordt weer geroddeld
4. Rappelement	:	Standje, berisping
5. Kleermakersspek	:	Rammenas
6. Klaspot	:	Morskont, knoeier
7. Spanjool	:	Jonge geep
8. IJ groei t'r 'n 'and spek in	:	Hij heeft plezier in andermans tegenslag
9. Spierewitje	:	Soort bromtol
10. IJ zit t'r g'ouwe en gesloge	:	Hij komt er dikwijls bezoek
11. 't Ging van de lanterre	:	't Ging vliegensvlug
12. Klemot	:	1. Slordige vrouw 2. Afgestorven deel van een boomstronk

Waar ligt, of wat is de nieuwe of officiële naam van:.....

1. 't Kommeke	:	Hoek Bredasestraat bij de Fortgarage.
2. 't Kolepadje	:	Rijtuigweg.
3. 't Mariniersveld	:	Terrein bij de Burg. Stulemeijerlaan.
4. 't Nuuw Durrep	:	Nieuw-Borgvliet.
5. De Trommellòs	:	Loods achter de Klassie waar militairen trommelles kregen.
6. De Wal	:	Van de Noordsingel tot de Huybergsestr.

Vul aan:

1. Die deug de n'ond z'n.....	:	kont nie
2. Ja, ik zal m'n kont weggeve en zellef.....	:	deur me ribbe schijte
3. 'n Ons kont en 'n.....	:	kilo broek
4. Da's sjiek de.....	:	friemel
5. Meer afzien as 't winterkòdre....	:	n'op 't veld
6. 'k Ebbet zo druk as 'n koekepan...	:	mè Vastenavend

Bijnamen, Wie was ?.....

1. De Tietebijter	:	Italiaanse soldaat die tijdens het liefdesspel een stuk tepel afbeet
2. De Kattenaar	:	Franken Van Dedemstraat
3. Kee Jood	:	Visvrouw
4. Jan blote kont	:	Geers, orgeldraaier
5. De Bommerijn	:	Franken, Zuidmolenstraat

Noem 5 Bergse bijnamen:

(nie die van 'ierbove netuurlek)

- 1..... 2..... 3.....
4..... 5.....

Bééstepul

Ebbe jullie eigelek bééste? Neeje, denk! Me n'ebbe drie onde n'en zeve katte. Overlest nog ettie n'ééne, dieje ròòje kater, de stoelbekleejing éélemaal verrinneweerd. Mar da gif niks; ij blef toch 't poetje van opoe. Nou me n 't t'r toch over ebbe, dieje n' ouwe kat, die edd'n rochel in z'n keel, die ga te keer as 'n n 'ouwe vetborstel. Wa vinde gij dèèr nou van, attie katte d'r eige zo loeriefops gedrage.

Ach, 't ken erreger. Nim nou dieje n'ond van ons, die è fleeje week de vuilesvent nog in z'n floere broek gebete. Sodeju! En wa zeetie? Nou, ij riep netuurlek "Jezus van Merante, wa d'n soepie. IJ sakkerde z'n eige 'n n'ongeluk. En 'n andere keer ettie n'ond de spekkuip van d'n burreger éélemaal naar de sodeju g'ollepe.

Edde nou ok nog leut aan die onde n'en katte? Wa dochte gij dan? Fleet jaar ettie n'ééne, da megoggel van ierneve nog in d'r kuit g'apt. Die wier gèèf kwaad. Éél de familie kwam 't uis uit en messenalle ginge zullie dieje n'ond achternaar.

Mar lou loene n'or, ij ging bedéén van de lanterre. En toen me tuiskwame, lagtie voor de kachel en ij keek ons aan as oftie van Lillo kwam. En mè z'n gròòte kwèèk gaftie 'n diepe zucht, kwielde n'n bietje en ging op de keuteprie van opoe legge.

En dan stik ik bekanst van de leut.

Vertaal uit het Bergs

1. Zaaier	:	Kuit van de bokking.
2. Da's ok gin vermokkerde	:	Die is goed in z'n vak.
3. Sepiete	:	Kalfszwezerik.
4. Bonsem	:	Bunzing.
5. 'n Ope n'en toe	:	'n Accordeon.
6. 'n Pòòtebedekker	:	Stengel v.e. kastanjeblad.
7. 'n Fluttegat	:	'n Gulp.
8. Pietestalleke	:	Pied de stal.
9. Kawauwele	:	Kletsen.
10. IJ lat niks legge as gloeiend ijzer en meulestéene	:	Hij is 'n dief.
11. Iemand medd'n stekske z'n kont ope n'ouwe	:	Iemand in de watten leggen.

Vertaal in het Bergs

1. Speelgoed	:	Spullegoed.
2. Baantje glijden (op ijs)	:	Sliedere.
3. Braadpan	:	Kastrol.
4. Vlot praten	:	Perleeje.
5. Horloge	:	Lozie.
6. Krabbelend vooruit of omhoog komen (bv van een meikever)	:	Kriffele.
7. Hij heeft een groot hoofd	:	1. IJ è d'n kop as 'n meukesmand. 2. IJ è d'n vierketierskop
8. Punaise	:	Pinijzerke.
9. Versleten troep	:	Kevalje.
10. Kleuterschool	:	Kakschool.
11. Spiernaakt	:	Puitnakend.

Waar ligt of is ?....

1. De Pappegaaiebrug	:	Konijneburgweg/Wittoucksingel.
2. 't Bos van Stuart	:	Zuid-Oostsingel-abattoir.
3. 't Coehoornpark	:	idem.
4. 't Galgebaantje	:	naast het spoor, achter 't Juvenaat.
5. De Put van Belderbos	:	oesterputten achter 't ouwe zoutwater zwembad.
6. 't Beulestratje	:	de Schoolstraat.
7. De Wal	:	Noordsingel.
8. De Jordaan	:	tussen de Antwerpsestraatweg en de Zeekant.

't Was ommes lang geleeje, of was 't da nou eigelek nie ?

'Ouw doew kleppe dicht aстранterikke, of ge kreg sebiet 'n zaaier as't nie klaar is metta geneuk,” zee ons opoe asse wa d'aan ons kullekes wou uitdijje. “Nou motte sakkerju 's luistere.” “G'òòr tegeswoordeg veul mense stéén en béén klage oeveul beter 't in vroegere tijje was.” “Docht da gij wa zee opoe,” riep d'n oudste van 't stel, zo ééne mé d'n lillek bakkes, ròòi aar en vol rotstreke.

Lel, zee opoe, en gaf t'm 'n engst die ze bekant in de Kuiperse bosse konne n'ore. Die ròòie ging tekeer as 'n keuverreke. “Ei, opoe,” riep de jongste, “astie zo blef blèère, zumme n'm dan mar late slachte?” Lel, en ok d'n dieje was raak, want opoe kon nog verrekkes rap zijn vor d'r jare.

“Wete jullie wel da d'alles wa d'of dagge tegeswoordeg in de krant ken leze, lang geleeje n'ok gebeurde? Toen konne de mense die veul cente n'adde doen waar of dasse zin in adde. De burregemééster ad toen ok al veul te stelle mè wet'ouwers, de polletiek en andere apsnurkers die alles beter wiste, of da van d'r eige dochte.

Ok d'indestriejeele konne d'r wa van. De baze van de gieterije en suukerfebrieke dochte da d'éeł Berrege d'r eige speultuin was. En 't was bevobbeld ok nog 's éél gewòòn om zaterdags oew eige n't leplazerus te motte sjouwe. Neeje; veule werkte n'éeł ard vor weinige. Nou awwir prebere weinige alles uit te make vor veule en dèèr make z'n zooike van, want agge ze de kans gift verrinnewere en verslabakke die patjepeejers d'éele stad. Mar addet om cente gaat, dan worre ze recht wakker, vulle ze d'r eige zakke n'en prebéère n'andere zo zwart as d'n duvel te make”.

“D'r is snotver nog gin ene moer veranderd” riep dieje ròòie wir. Jekus van Merante, opoe wier nou wel éél erg rap; lel en de noets draaide n'as 'n echelstèèrt.

“Gangteraankul” riepe n'alle jong. “Mennemmenet g'ad mè jou, mak sodeju dagge weg komt” en de nakere, die ging t'm impressant gepse. “En vergit niet om t'akske op t'ekke te doen”, kwèèkte opoe en 't was klaar meddut g'arrewar. Opoe was éélemaal tenne n'aan, ze was zogezeegd gezòòje n'en gebraaje.

En impressant verander t'r gin n'éele moer.

Vertaal uit het Bergs

1. Zurreg	:	Stoeltje
2. Blaveur	:	Opschepper
3. Boesjeneere	:	Ravotten
4. Opsolfere	:	Opzadelen
5. Stokvisvelle	:	Eerlijk delen
6. Vaaierke	:	Tikkertje
7. Til	:	Glazen knikker
8. Wielewouter	:	Rietsigaar
9. Gekiffereerd	:	Hersteld
10. Ge ken komme, de matte legge	:	Je bent welkom
11. 't Iis ok altijd eiers of jong	:	Het is ook altijd wat

Vertaal in het Bergs

1. Kwaadspreekster	:	Lulla
2. Hangjongere	:	Dallek
3. Behoorlijk	:	B'oorlek
4. Narcissen	:	Paasblomme
5. Voederbiet	:	Mangelpee
6. Haasten	:	Jakke
7. Glazen knikker	:	Til
8. Betweter	:	Strijbos
9. Gierwagen	:	Strontvites
10. Varkensblaas	:	Kontkussen
11. Oost-Indisch doof	:	Neukdoof

Waar is of was ?.....

1. 't Achterom	:	Moeregrebstraat
2. 't bruggeske van Van Kaam	:	Achter het Spuihuis
3. 't Koer'ous	:	Hhet oude Kurhaus aan de Zeekant
4. 't Keuverrekestratje	:	Morganstraatje
5. Leugenèersdijk	:	Waar nu Beuken staat, vlakbij het oude zwembad

Wat is, wat zijn ?....

1. 'n n'Eilige stastijf	:	Een beeldenkusser/ een vrome
2. Platte kinders	:	Kinderen die nog niet praten
3. Stéénse mure	:	Bakkebaarden
4. Bòòmspek	:	Gebakken appel bij bloedworst

Ouwe me n't bijname, bij name n'of bijname?

Ei, edde gij ok 'n bijnaam of a d'oew vader, opoe of mak nie uit wie in oew familie 'n bijnaam, nou dan zijde nie allééneg or, bènunt, 't barst van de bijname. Lang geleeje n'adde de mééste gewòòne mense n'éélemaal gin familienaam, neeje ze kende mekare n'allééneg mar meej d'r bijnaam, ja t'is wezelek waar, al zoude da nou nie bedéén gelòòve!

Ielek persòòn moes van Napoleon 'n familienaam ebbe, nou da d'ebbe ze gewete n'or; éél veul mense nome name n'aan die gewòòn poetsketoen ware zumme mar zegge, want ze kende mekare n'allééneg mar mè t'r bijnaam en dèèrmee a d't gezeed. Zijde gij d'r één van 'n ovvenier, visser, batraaf, of komde bevobbeld van de n'Azekop, 't Nuuw Durrep of werkte n'oew vader op d'Olland, nou dan kende gij ok wel 'n ééle n'òòp mè bijname.

Zo zee bevobbeld 't Marsieseeke tege n'Arrejaan van d'n IJzere, dattie nie te veul tege de Miljenèèr moes zegge, anders zou t'ie mè d'n tel'out 'n zaaier tege z'n n'arses krijge. Ja, zo zeeje ze da.

Mar de leste jare begin tie gewòònte éél veul trug te lòòpe en da's zonde. Neeje, bijname zijn 'n iestories déél van ons eige cultereel erfgoed en agge da nie deur ed, dan edde nie veul iestories besef van Berrege. Want oe edde gij vroeger oew mate genoemd mè wie dagge 'n potje ging voeballe? Witte nog wel: ikke n'en gij tege de rest, vliegende kiek en drie keer korrener pienantie en 't wier ommes altijd 'n òòp geneuk as'of 't de bende van Kerdoes was.

D'r kwam ok bedéén 'n òòp mè schelles van. En impessant kwame de bijname n'as van eiges; veral ééle lilleke en da ging deur tot da d'oew bakkes van 't schelle zo dròòg was dagge nie mir kon tuffe. Mè d'n sjaggerijneg smoel sprong d'op oew krakdilleke en reej ouw'oerend nar uis. En agge dan tuis zee wa d'of dagge gesjouwd ad, konde as repliek krijge: “Ach gij, leg toch nie te miemuije; ge zij d'n astranterik gij!”

Zo ziede mar da bijname deur d'ééuwe n'één gebruikt worre. Dèèr motte me dan artstikke stéén veul ons best vor doen om da te beware en op te schrijve. Dèèr zijn me as Berregse Kamer éél druk mee bezeg.

Selu!

Vertaal van 't Berregs naar 't Nederlands

1. Ompelèèr : Iemand die mank loopt
2. Boeretuile : Duizendschoon
3. Siester : Sterretje, vuurpijlje voor kinderen
4. Purk : Kleine perzik met een wrange smaak
5. Savieklaas : Onnozele hals (vergelijking: Jan Salie)
6. Spolle : In de lengte splijten van hout
7. Van oe besuus valle : Flauwvallen
8. Klipscheet : Kleinigheid
8. Tel'out : Talhout, hout voor lijfstraf
9. Annekedatser : Verdomde kerel
10. Se menke tijje : Ooit, eens

Vertaal van Nederlands naar Berregs

1. Kleinzerig : Krimmezereg
2. Kleine zeis : Pik
3. Hom : Melker
4. Zakgeld : Zondagsorke
5. Schrikken : Veraltreere
6. Aanmaakhoutje : Pikkel'outje
7. Blaasontsteking : Koupis
8. Opscheppen/pronken : Geure
9. Ruwe kerel : Schoefel
10. De hond luisterde en kwam direct : De n'ond kwam recht
11. Vergeten plek bij schilderen : Eilegedag

Waar is of was?

1. 't Sabeltjesbos : Zuidsingel, zuidzijde, aansluitend aan Kiekenepot
2. 't Soldatestratje : Zijstraatje van de Artilleriestraat
3. de n'Ont : Westerschelde
4. 't Aksijnsstratje : St. Annastraat
5. de n'Am : Hamplein
6. Konterscherp : Contre Escarpe
vlakbij Kop v/t Hoofd

Wa sta d'ier?

1. Wa zitte wir te pitse : Kleine beetjes eten
2. Da's 'n gròòte pegaai dieje nakere : Losbol
3. IJ leg altijd te koeieneere : Hij is altijd aan het pesten
4. Ik mot vandaag nog blaaje : Ik moet vandaag mijn loon nog krijgen

Wa gaan ze mette Kaai sjouwe?

Agge vanaf de Meuleplaat kekt dan ziede “Resedensie 't Konterscherp” legge; sjiek de friemel, stiksténgèèf uize n'en flets. Steigers gròòt genogt vor 'n òògaars om aan te legge n'en aan d'achterkant perkeerplekke zo gròòt dagge d'r ellef A-wages ken perkere.

De putte van Belderbos, 't terrein van d'Olland en t'ouwe zwembad worre n'één gròòte mederne scheepswerref, die d'iestoriese naam Elstede kregt. De manne van Bruijs treeje n'op as werrefbaze. 't Nuwe n'avekenaal is ok te gebruike n'as olympiese zwembaan vor de Berregse twaalef 'onderd meter. Op de Leugenèèrsdijk komme gietijzere repliekaas van de badméesters Van de Kreek en Schot.

Op de plek van de Spiritus kom 't alkolies temaparrek “Ouw d'oew eige vast”. In de mallemeule kunde zitte n'op dronke zwijne, zatte melijers, kiekedieve en katers. Vedders is t'r de spektakelèère n'attraksie: Mè d'n slok op in 'n porseleinekast stijlewandrijje. De zoutkéét wor 'n jenevermeseum mar ok gelijk kefee en 'n Sjimmi. Ge ken t'r wa d'opsteke, drinke, nog wa drinke, koppeltjeduikele n'en zwiere n'as 'n echelstèert.

D'archiefdienst zit dan al jare n'in 't Gròòt Arsenaal. Z'emme da d'éél schappelek trug kenne kòòpe van Nuijje, zogezeed. Da was goejekòòper dan 'n kelder onder 't Merkiezen'of.

Op de n'Am kom d'n vuurtore zo gròòt as d'alleve Spiretusschouw. Ier vandaan vertrek t'ok de toeristiese pèèrdetrem die één en wéér rij tusse de n'Am, 't parrek en de Mart.

De Kaai is dan bekant éélemaal ope tot aan 't Spui'uis. Jacht'ave Bram Boer leg vol jachte, lengst de kant staan bomkes en bangeskes en 't stikt van de winkeltjes, kefeekekes en resterantjes.

In 't Pak'uisstratje kunde kaartjes kòòpe vor 'n tocht deur de griezelege Greb, waar g'in kleine ope bòòtjes onder d'uize deur nar 't parrek ken vare. Van dèèr af kende mette pèèrdetrem trug nar de Mart of de n'Am. Zo zou 't kenne, of denkte gij van nie messchient? Me spreke nou mè mekare n'af damme n'over ellef jare kijke wa d'of da t'r van gekomme n'is!

Selu !

Vertaal uit 't Berregs

1. Piesemieter	:	Rare opschepper
2. Engsels	:	Oor of oren van een b.v. een emmer
3. Brieze	:	Snel heen en weer lopen
4. Biezwerrem	:	Heleboel
5. Wa doe t'r op	:	Wat is er aan de hand
6. Avapurke	:	Kacheltje
7. Baskwiel	:	Bascule
8. Apsjaar	:	Rare snuiter
9. Schutsel	:	Stenen schutting
10. Tellekrijze	:	Telkens
11. Negeweker	:	Eigenwijs persoon

Vertaal in 't Berregs

1. Halve gare	:	Dwaai
2. Voddenkoopman	:	Bulleboer
3. Afscheidsgroet (geen selu of oudoe)	:	Bezjoer
4. Spinnenweb	:	Spinnet
5. Zwitserse kaas	:	Sjapsuuker
6. Jeneverglaasje	:	Romerke
7. Chocolademelk	:	Poejer
8. Vies of smerig	:	Onteg
9. Botterik	:	Krotekoker
10. Jonge geep	:	Spanjool
11. Accordeonist	:	Monikaspeuler

Wa sta d'ier ?

1. IJ et sentepest	:	Hij heeft niets te verteren
2. Ze doen of ze n'oe in de stront gevonde n'ebbe	:	Ze doen uit de hoogte
3. IJ is van wiek	:	Hij is in slaap gevallen
4. Die è d't ok Spaans	:	Heeft het hoog in zijn bol
5. Op de schobberdebonk lòòpe	:	Klaplopen

Waar is of was ?

1. Ketelbaantje	:	Achter de Vijverberg
2. Zoutevestweg	:	Van ingang oude zwembad naar Leugenèersdijk
3. Nuwe Mart	:	Tussen Achterom en Oranje Nassastraat
4. 't Eike (in Berrege)	:	Fietspad langs Roncalli richting Kortjan
5. Klinkerstratje	:	Tussen Zuivelstraat en Cromwielstraat

